

A photograph of the Western Wall in Jerusalem. The wall is made of large, light-colored stone blocks. In the foreground, there is a metal railing and a crowd of people. To the left, an Israeli flag flies on a tall pole. In the upper right corner, there is a red heart graphic containing the text 'ירושלים' and 'שלו 3' in white Hebrew characters.

ירושלים
שלו 3

לבנות עם ערכים

ארבעה עמודים ליוו את עם ישראל לאורך ההיסטוריה:

אמונה

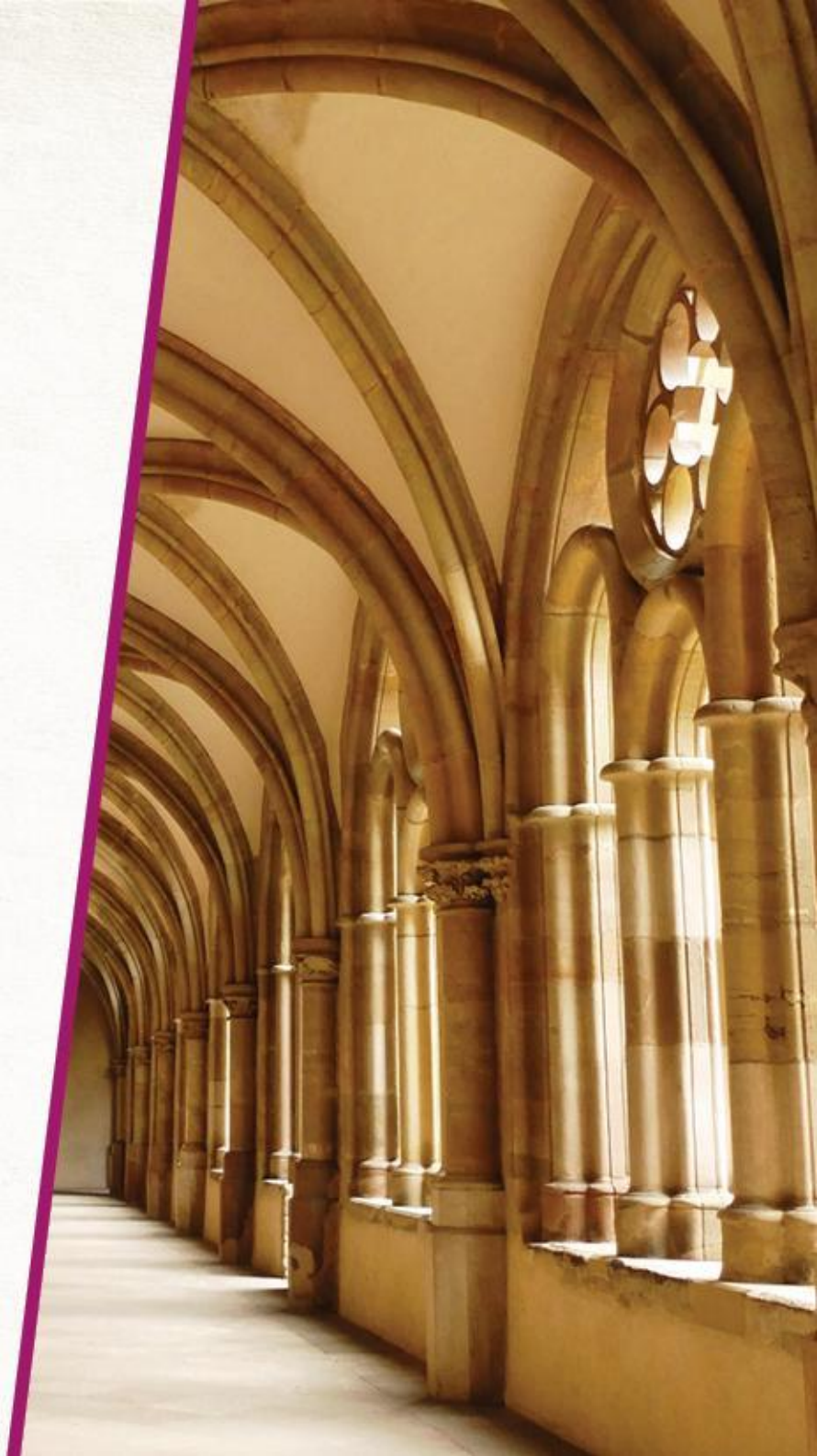
ערכים

זיכרון

תקווה

זהו השיעור השני בו נעסוק בעמוד השני:

עמוד הערכים

**"ואשיבה שופטיך כבראשונה
ויועצין כבתחלה אחרי כן
יקרא לך עיר הצדק קריה
נאמנה"**

(ישעיהו א', כו')

ירושלים, לב העם היהודי.
מכאן יצאה הוראה לישראל
כאן היה מגדלור הערכים של העולם.
נלמד יחד על ערכים יהודיים שקשורים
לעיר ירושלים.

לימוד מהנה וחוצי!

בואו נדבר על זה...

- אלו ערכים יהודיים משמשים
מגדלור מוסרי לעולם כולו?
- לאיזה ערך יהודי אתם מתחברים
במיוחד?

משפט וצדקה

שאלה לדיון

**כיצד משתלבים
שני הערכים הללו,
משפט וצדקה?**

**כֹּה אָמַר ה' שְׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה
כִּי קְרוּבָה יִשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצְדָקָתִי לְהַגְלוֹת**
(ישעיהו נו א)

**שמרו משפט, בין אדם לחברו, ועשו צדקה בין אדם
למקום, כי קרובה, הוא עפ"י המשל שדבר בסימן
הקודם, שחסד ה' מוכן תמיד ואינו משתנה בשום
זמן, רק הדבר תלוי בהכנת המקבלים ולפי מעשיהם,
על זה אמר כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות.**
(מלבי"ם)

**במשפט, בצדקה דע כי צדקה ומשפט הנרדפים בכתבי
הקדש, תהיה הצדקה בין אדם למקום, והמשפט בין
אדם לחברו, כמ"ש צדקת ה' עשה, ומשפטיו עם ישראל.**
(מלבי"ם, ישעיהו, א, כז)

חורבן וגאולה

"אֵיכָה הִיְתָה לְזוֹנָה קַרְיָה נְאֻמָּנָה
מִלְאֲתֵי מִשְׁפָּט צְדָק יָלִין בָּהּ
וְעַתָּה מְרֻצָּחִים" (ישעיהו א, כא)

תניא, ר"י אומר: גדולה צדקה
שמקרבת את הגאולה,
שנאמר (ישעיהו נו): כה אמר ה'
שמרו משפט ועשו צדקה כי
קרובה ישועתי לבא וצדקתי
להגלות (בבא בתרא י, א)

מדוע האמת
חשובה כל כך?
מה זו 'קדושה'
בעיניכם?

כֹּה אָמַר ה' שִׁבְתִּי אֶל צִיּוֹן וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם וְנִקְרְאָה יְרוּשָׁלַם עִיר הָאֱמֶת וְהָר ה' צְבָאוֹת הַר הַקֹּדֶשׁ

(זכריה, ח, ג)

ולכן כה אמר ה' שבתי אל ציון, דעתי לשוב אל ציון שתהיה שכינתי קבועה שם כמקדם, וגם ושכנתי בתוך ירושלם בין העם, שתהיה שכינתי בתוכם ושתשוב אליהם הנבואה והקדושה וכל מחמדיה אשר היו לה מימי קדם, אבל זה תלוי בתנאי אם ונקראה ירושלם עיר האמת, ע"י שיעשו שם משפט אמת בין אדם לחברו וגם שידברו אמת באמונה, ואם יקרא הר ה' צבאות הר הקדש, ע"י שכהניה יהיו קדושים לאלהיהם (מלבי"ם)

אמת

קדושה

שבת קודש

שאלות לדיון

- אלו ערכים נלמדים משמירת השבת?
- כיצד השפיעה השבת על האנושות?

וכן כתוב בתורתך...

וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּו שָׁבַת מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת: (בראשית ב, א-ג)

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשְּׁבִיט לְקַדְּשׁוֹ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וַעֲשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ: וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אַתָּה וּבְנֶךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וְאִמְתֶּךָ וּבְהִמְתֶּךָ וּגְרֶךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ: כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ ה' אֶת יוֹם הַשְּׁבִיט וַיְקַדְּשֵׁהוּ: (שמות כ, ח-י)

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת
הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא לְעֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה
ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
שָׁבַת וַיִּנְכָּשׁ: (שמות לא, טו-טז)

וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְאֶךָ
ה' אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה עַל
כֵּן צִוָּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת:
(דברים ה, י"ד)

שבת - עמוד הערכים

משרשי מצוה זו. שנהיה פנויים מעסקינו לכבוד היום, לקבוע בנפשותינו אמונת חדוש העולם שהיא חבל המושכת כל יסודי הדת. ונזכור ביום אחד בכל שבוע ושבוע שהעולם נברא בששה ימים חלוקים ובשביעי לא נברא דבר, ובכל יום ויום נבראו ענינים חלוקים להורות על הרצון הפשוט, שלא כדעת המתפלספים הנמאסים לנו בדעתם. זה שחושבין לאמר שעם היותו ברוך הוא היה הכל. ובמנוחתינו בשביעי זכר לנו בחדושו של עולם, כי כשישבתו בני אדם כולם ביום אחד בשבוע וישאל כל שואל מה עילת זאת המנוחה. ויהיה המענה כי ששת ימים עשה ה' וגו' [שמות כ', י"א] כל אחד יתחזק מתוך כך באמונה האמיתית.

עבדים היינו...

ומלבד זכירת חדוש העולם יש בו זכירת נס מצרים. שהיינו עבדים שם ולא היינו יכולים לנוח בעת חפצנו במנוחה. והאל הצילנו מידם וצונו לנוח בשביעי, ועל כן זכר במשנה תורה זה השורש השני שיש לנו במנוחה. ואמר שם [דברים ה', ט"ו] במצות שבת וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים וגו', על כן צוך ה' אלהיך לעשות את יום השבת.

(ספר החינוך, מצווה ל"ב,
שלא לעשות מלאכה ביום השבת)

נקובה לחשבה

כיצד השפיעה
יציאת מצרים
על העולם?

שבת וירושלים

מְקַדָּשׁ מְלֶךְ עִיר מְלוּכָה
קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהִפְכָּה
רַב לָךְ שָׁבֶת בְּעֵמֶק הַבְּכָא
וְהוּא יַחְמַל עָלֶיךָ חֲמֵלָה

לָכֵה דוּדֵי לְקִרְאֵת כְּלָה
פְּנֵי שַׁבַּת נְקַבְּלָה

(מתוך פיוט 'לכה דודי' שכתב רבי שלמה אלקבץ.
נהוג לשיר פיוט זה בתפילת 'קבלת שבת')

שבוע
לביאור

מה הקשר
בין שבת לירושלים?
מדוע מתפללים לגאולה
ביום השבת?

חורבן וגאולה

וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
וּלְבַלְּתֵי שַׁעַת מַשָּׂא וּבֹא בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם
בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְהֵצַתִּי אֶשׁ בְּשַׁעְרֶיהָ וְאָכְלָה
אֶרְמָנוֹת יְרוּשָׁלַם וְלֹא תִכְבְּהָ (ירמיהו, יז, כז)

אמר רבי יוחנן משום
רבי שמעון בן יוחי אלמלי
משמרין ישראל שתי שבתות
כהלכתן מיד נגאלין
(שבת קיח, ב)

חוליה
בשרשרת
מדוע בנין ירושלים
קשור לשמירת
השבת?

מִפְּנֵי שִׁיבָה תָּקוּם וְהִדְרָת פְּנֵי זָקֵן

(ויקרא יט, לב)

'לפי שעקר היות אדם נברא
בעולם הוא מפני החכמה,
כדי שיכיר בוראו, על כן ראוי
לבני אדם לכבד מי שהשיג
אותה, ומתוך כך יתעוררו
האחרים עליה'

(ספר החינוך)

**חוליה
בשרשרת**
אלו תובנות
שמעתי ממכרים
מבוגרים?

כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת עַד יָשְׁבוּ זְקֵנִים
וְזִקְנֹת בְּרַחוּבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ
מִשְׁעֲנָתוֹ בְּיָדוֹ מְרַב יָמִים (זכריה, ח, ד)

**...אמר שעוד ישבו זקנים
וזקנות ברחובות ירושלים,
והבטיח שיהיה השלום
גדול כ"כ עד שגם החלשים
שהם הזקנים והילדים
ימצאו ברחובות קריה בלי
פחד (מלבי"ם).**

שלום

גורדי ריקה!

